

Обраћање Високог представника Педија Ешдауна Парламенту Федерације БиХ

Дозволите ми да вам се одмах на почетку захвалим што сте ме позвали да вам се данас обратим и да након тога поведемо дијалог у којем ће, надам се, питања и одговори бити искрени и отворени.

Откако сам дошао у Босну и Херцеговину, прије два мјесеца, ово је моје треће обраћање пред законодавним тијелом. А очекујем и четврто, када Народна скупштина РС-а поново почне са радом у септембру.

Овакве прилике високо цијеним. Не само зато што страсно вјерујем у вредноту парламентарне дебате, него зато што знам да уколико се од нас очекује да у овој земљи постигнемо напредак, постићи ћемо га само ако скупа радимо.

У свом првом обраћању по доласку у Босну и Херцеговину рекао сам да је за мене партнерство кључна ријеч. Ово је дио таквог приступа.

Зато и јесте толико важно да размијенимо стајалишта, и то не само путем обавезног селективног медија дневне штампе или вечерњег дневника, него редовито, директно, лицем у лице.

То је право значење партнерства. Редовит дијалог, права дебата и искрена размјена мишљења.

И управо сам у том духу данас дошао у ову салу.

И управо с том чињеницом на уму ћу започети своје обраћање, тако што ћу се осврнути на недавну сагу о борачким правима.

Одговорна политика

Посматрано изоловано од свега осталогa, ја, као и ваши многобројни гласачи без сумње, могу разумјети апел да се повећају исплате борцима ужасног рата у Босни.

На крају крајева, отићи у рат једнако је што и поднијети коначну жртву.

Знам. Био сам војник. Знам добре људе који су ризиковали властити живот – неки од њих га чак и дали – за своје вољене, за свој народ, за своју земљу.

Неки од тих људи су били моје колеге. Неки су ми били пријатељи.

Али, ја сам такође и политичар. Члан парламента. И зато знам да се свако оптерећење јавних средстава мора процијенити у односу на детаљну процјену потреба, као и детаљну анализу трошкова.

Не можемо удовољити потребама које нисмо извагали, трошењем средстава која немамо. То је тако једноставно.

Стога поздрављам оне који су повукли приједлог закона о борачким правима и тако спасили десетине милиона долара које се сада могу утрошити на старију популацију, на младе, на незапослене, на инвалиде, и свакако, и на саму борачку популацију.

Недоношење закона представљало је храбар чин – исправан чин.

Тиме је спашена репутација ове земље у очима свијета.

Тиме је доказано да се властима у БиХ може вјеровати.

А сада морамо осигурати да се такве кризе не понове.

Морамо осигурати да из те епизоде научимо и да уведемо одржив и поуздан систем социјалних давања за свакога – укључујући и за саме борце.

А у ситуацији када се приближавају избори, надам се да ће се свако, без обзира да ли је у позицији или опозицији, одупријети изазову давања неодговорних обећања данас, која се сутра неће моћи испунити.

Давати обећања за која знате да су неостварива, иду на штету угледу БиХ, умањују руковођење, те даље подривају повјерење јавности у политику и политичаре.

Због тога апелујем на Владу да изврши свеобухватан преглед издатака у друштвеном сектору, и темељиту процјену потреба борачке заједнице. Ово је одговоран начин за настављање ових активности и једини начин којим се може осигурати да они који имају највеће проблеме примају највећу помоћ. То је такође једини начин да се осигура да не прекорачимо буџет трошењем новца којег немамо.

Само ако смо искрени према бирачима у вези са оним што можемо остварити, можемо избјећи повратак у ону врсту дужничких проблема коју је Федерација себи наметнула у послеријатним годинама. Оне огромне дугове који су довели до тога да пензије нису исплаћиване и по пет мјесеци заредом. То је довело и до обуставе исплате инвалиднина. То је довело и до немогућности исплате плата, те немогућности одржавања инфраструктуре.

Краткорочна добит. Дугорочан бол. То је посљедица неодговорних потеза којима се буџет расипа.

Већ сте далеко одмакли на путу довођења у ред свој дом. Почели сте осигуравати приходе и рјешавати своје финансије. Немојте сада дјеловати на начин који ће све то довести у опасност, сада када ствари изгледа иду на боље. Немојте се играти страначке политике са будућношћу људи.

И немојте се играти страначке политике са вођством Федерације. Позиције министра финансија и министра за избјеглице и социјалну политику су и даље упражњене, упркос чињеници да су вам достављена имена одговарајућих кандидата на одобрење. Колико схватам, о том питању ћете разговарати данас. Апелујем

на вас да ставите интересе добре управе прије страначке политике и да осигурате попуњавање тих позиција без одлагања.

Друго питање које задире у саму срж одговорне политике је питање имунитета од кривичног гоњења које је омогућено парламентарцима, министрима и другим вишим државним службеницима.

Истраживао сам како се овај принцип примјењује у Босни и Херцеговини. Постоје различити начини за примјену принципа имунитета, али као што ће вам већина људи која живи у овој земљи рећи, начин на који се овај закон примјењује у неким случајевима доноси ризик удаљавања од основних принципа владавине права и парламентарне демократије.

Сврха имунитета је јачање институција, а не заштита појединаца. У мојој земљи, на примјер, имунитет се користи као средство за заштиту слободе говора. Не постоји никаква посебна заштита парламентарца у кривичним предметима.

Бојим се да је начин на који се имунитет користи у БиХ контрадикторан демократским стандардима отворености, одговорности и једнакости пред законом. Чини ми се помало чудним да политичари који праве законе себе проглашавају имуним од уобичајених законских поступака. Можда постоје разлози за ово и у том случају бих их волио чути. Можда не постоје. У том случају бисмо можда требали размислити о реформи.

Стога, видите сва ова питања се тичу једне ствари – одржавање повјерења јавности у политички систем. А ово ће постати све значајније како се избори буду приближавали.

Одговорно вођење кампање

Годинама сам водио многобројне изборне кампање – чак и превише да бих се сјећао свих. И знам како се конкуренција појачава с приближавањем самих избора.

Али вам ипак морам рећи да жалим због начина на који је ова кампања почела.

Тврдње и оптужбе. Клевете и инкриминација. Напади и протунапади.

Такве “ратове клеветања” сам видео и у својој земљи. И увијек се на исти начин завршавају.

Сваки дан се суочавамо са баражном паљбом оцрњивања која је сваким даном све јача и безнадежнија.

Сваки дан се и гласачи суочавају са истим.

И сваки дан репутација цјелокупног политичког процеса трпи све веће штете. На крају нико не добива – сви губе, осим можда штампе. Оно што је изгубљено и што се тешко може поново освојити је повјерење јавности у политичаре и њихова вјера у цјелокупан политички процес.

Заиста ме брине мали одзив бирача 5. октобра. Ови “ратови клеветања” ће то учинити још вјероватнијим.

Дакле, када се вратимо са годишњих одмора, надам се да ће кандидати казати грађанима зашто требају гласати за њихову странку, а не зашто не би требали гласати за неку другу странку.

Надам се да ће показати да им је стало до власти с циљем, а не само ради саме власти.

Порука грађана не може бити јаснија. Они желе више радних мјеста, мање криминала и бољи живот. Желе пристојне плате и поуздан систем социјалне заштите. Они желе да знају да ће њихова дјеца имати веће могућности него што су их они имали.

То је програм који ће, надам се, преовладавати у предстојећој кампањи. На нама је да то и осигурамо.

А ми можемо почети из ове сале, заједно са другим законодавним

органима Босне и Херцеговине, да проводимо реформе које ова земља тако очајнички треба.

Вођење кампање у области економије

У области економије бисмо могли одмах данас почети са разматрањем Закона о електричној енергији, који се налази у хитној процедури. Не ради се само о томе да од њега зависи кредит од 230 милиона долара од Свјетске банке, него ће он бити од користи потрошачима и осигураће радна мјеста за оне који живе у близини хидроелектрана у Јабланици и Рами, као и у Тузли и Какњу.

Могли бисмо донијети Закон о земљишним књигама који ће дати толико потребно појашњење и сигурност у вези са стањем имовине у Федерацији, и учинити БиХ привлачнијом за предузетнике.

Могли бисмо помоћи малим предузећима да подижу кредите и да се шире ако би Заступнички дом данас донио Закон о банкама – усклађен са Домом народа.

Могли бисмо увести мјере које би смањиле мноштво непотребних прописа и бирократије, који отежавају поштено вођење посла у овој земљи.

Могли бисмо смањити вријеме које је потребно да би се регистровало ново предузеће у Федерацији све док се БиХ не буде могла натјецати са својим сусједима у покушајима да привуче инвестиције у земљу, које су од виталне важности ако желимо да отворимо нова радна мјеста.

То је врста кампање која збиља осваја гласове. Доношење практичних, економичних, конкретних реформи које ће модернизовати економију и донијети корист грађанима које заступате.

Вођење кампање у области владавине права

Исто се примјењује и на владавину права.

Заговарати законитости је једна ствар. Свака странка то може урадити. Међутим, доношење и спровођење конкретних реформи које тај принцип претварају у стварност – реалност у животима обичних људи – то је начин да се добије кредибилитет и повјерење међу гласачима.

Осигурати да зграда у власништву Федерације, која је одређена као потенцијално мјесто за Суд БиХ, буде пренијета на релевантне државне органе у ову сврху, би такође показало вашу опредељеност за владавину права.

Омогућавање почетка рада Високог судског савјета до јесени би био још један снажан исказ политичке воље. Ови би, више од било чега, осигурало да БиХ убудуће има висококвалитетне судије и тужиоце које заслужује.

Међутим, требаће нам ваша шира помоћ за реструктурирање система суда и тужилаштва. Моја Канцеларија, заједно са Министарством правде и судијама и тужиоцима, ради на изради приједлога за реструктурирање оба система. Коначне приједлоге ћемо доставити министру правде у августу мјесецу. Очекујемо од парламентарних Домова да нам помогну у овом пројекту. Вријеме је од кључне важности, посебно у погледу предстојећег оснивања Високог судског савјета које ће одабирати судије и тужиоце за рад у новим реструктурираним системима.

Данас би такође могли одмах предузети кораке за заштиту интегритета приватних агенција за заштиту доношењем Приједлога закона о заштити лица и имовине. Знам да је Дом народа усвојио овај Закон и сада је потребно одобрење Заступничког дома.

Ово су питања – нека већа, нека мања, али сва су значајна – која ће нам више него било шта друго донијети поштивање грађана Федерације.

Политика је у опасности да постане дискредитирана у Босни и Херцеговини. То ћемо моћи промијенити само спровођењем стварних реформи.

Заузмимо заједнички став да ће предстојећи избори бити усредсређени на питања која су важна за грађане.

За привреднике и раднике.

За пензионере и инвалиде.

За наставнике, ученике и родитеље.

За људе изван ове сале који једноставно желе што и сви други – шансу да напредују, успију и брину се за своје најдраже.

Учинимо да ови избори буду њима посвећени.

Почнимо да стављамо обичне људе на прво мјесто.